

Інноваційні підходи до організації навчання та самовдосконалення у вищому навчальному закладі МВС України

Радомський І.П.

Завідувач кафедри фізичного виховання та безпеки життєдіяльності навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Підвищення якості підготовки працівника органів внутрішніх справ в ході навчання у вищому навчальному закладі МВС України взаємопов'язано з впровадженням у навчально-виховний процес інноваційних технологій, орієнтованих на інтенсифікацію пізнавальної діяльності.

Для збільшення об'єму передачі необхідної інформації в навчальному процесі можливе застосування двох шляхів: збільшення тривалості навчання або інтенсифікація навчально-виховного процесу. Зважаючи на те, що можливості першого варіанту практично вичерпані, залишається другий - інтенсифікація навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС України шляхом впровадження інноваційних технологій.

Про інновації говорять багато, але саме поняття є багатозначним. Серед науковців, що досліджували дану проблематику необхідно відмітити праці І.Д. Бежа, Л.І Даниленка, О.М. Пехоти, О.В. Попової, В.А. Сластьоніна, А.В. Хуторського.

Дослідники педагогічної інноватики намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, сучасне, передове. В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які мають у собі прогресивне начало, що надає змогу під час зміни умов та ситуацій ефективно вирішувати завдання виховання та освіти [7. с. 23].

На пріоритет розвитку інноваційних технологій вказують сучасні нормативні документи, що регламентують здійснення інноваційної діяльності: Закони України «Про інноваційну діяльність» (від 04.07.02 р. № 40-IV), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (від 16.01.03 р. № 433-IV), наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (від 07.11.00 р. № 522) та інші.

Що ж ми розуміємо під поняттям «інновація»? Термін «інновація» (з пізньолатинської *innovatio* – оновлення, новизна) означає нововведення, тобто цілеспрямовані зміни, які вносять у середовище впровадження нові стабільні елементи, що викликають перехід системи з одного стану до іншого.

Інновацію в освіті розглядають як реалізоване нововведення – у змісті, методах, прийомах і формах навчальної діяльності та виховання особистості, у змісті та формах організації управління освітньою системою, а також в організаційній структурі закладів освіти, у засобах навчання та виховання і в підходах до соціальних послуг в освіті, що суттєво підвищує якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу.

З інтенсифікацією навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС України насамперед пов'язують активізацію роботи з навчальним матеріалом, збільшення обсягу та швидкості передачі інформації, підвищення інформаційної культури, використання комп'ютерних технологій, підключення до прийому та переробки інформації ще не використаних резервів психіки [4,5,6].

Активізація навчальної діяльності та самовдосконалення працівників ОВС в ході навчання у вищому навчальному закладі МВС України можлива за рахунок розвитку самостійності в оволодінні знаннями що мотивується наявністю особистісного змісту в одержуваній інформації та її зв'язку з професійною діяльністю. З'являється пізнавальний професійний інтерес до отримання знань.

Одним із способів інтенсифікації та індивідуалізації навчання працівників ОВС є збільшення частки самостійного оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача. Формами реалізації такого способу навчання можуть бути: від настановної лекції викладача та наступного оволодіння особами що навчаються досліджуваного матеріалу під його керівництвом, до повної самостійної роботи як в аудиторії, так і поза нею.

Ще одним способом інтенсифікації процесу навчання працівника ОВС може бути комп'ютерна технологія навчання, що характеризується комплексом уніфікованих методологічних, психолого-педагогічних, програмно-технічних і організаційних засобів, призначених для інтенсифікації самостійної пізнавальної діяльності, навчання і керівництва навчанням, а також для ігрового людино-машинного вирішення навчальних та практичних завдань [3,5,6].

На думку Ж.А. Караева модель навчання в умовах комп'ютерної технології особистісно-орієнтована. Навчання будується за формулою: мотив - діяльність – рефлексія – теоретичні знання [4].

Запровадження комп'ютерних технологій навчання відкриває принципово нові можливості не тільки для індивідуалізації навчання, але й для збільшення обсягу навчальної інформації.

Загалом запровадження нового означає перетворення практики на основі результатів досліджень за умови обов'язкового їх застосування з метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу. У педагогічній інноватиці можна виділити наступний алгоритм запровадження нового:

- вивчення завдань, що передбачені нормативними документами;

- аналіз існуючої практики та зіставлення отриманих в його процесі даних із соціальними вимогами;
- моделювання еталонних результатів, яких очікують у результаті перетворення педагогічної практики;
- пошук ідей, рекомендацій, що можуть бути впроваджені;
- розробка комплексної програми, що охоплює закономірності упровадження нового;
- відбір дидактичних, матеріальних, інформаційних, організаторських засобів тощо;
- теоретична, методична, психологічна підготовка учасників впровадження нового;
- встановлення зв'язку з авторами рекомендацій [1].

Інноваційні процеси, що поєднують створення, освоєння та застосування педагогічних нововведень, здатні значно прискорити процес оновлення системи освіти загалом. «...Слід відзначити ще один украй необхідний критерій феномена інновації. Йдеться про те, що на відміну від природного, стихійного процесу інновація має характер змін, які ініціюються та контролюються, змін, що відбуваються на основі раціонально-вольової дії. Іншими словами, це штучно організований процес, спрямований і керований для досягнення певного результату» [2].

Тому будь-яка інновація передбачає наявність певного проекту та плану її реалізації в даних умовах (розумове уявлення всіх складових процесу змін), а також оцінку (рефлексію) результатів щодо здійсненої діяльності з їх досягнення.

На основі викладених думок можна зробити висновок про те, що інновація є основною формою організації навчання та самовдосконалення у вищому навчальному закладі МВС України, тоді як управління процесом інновації, що включає створення умов для її відтворення, - основним механізмом, що визначає її якість та якість освіти в цілому.

Література

1. Буркова Л. Ключ до управління: класифікація педагогічних інновацій як елемент механізму керування інноваційним процесом в освіті / Л. Буркова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2000. – С.31-37.
2. Герасимов Г.И. Инновации в образовании: сущность и социальные механизмы (социологический аспект) / Г.И. Герасимов, Л.В. Илюхина. – Ростов н/Д, 1999.
3. Долженко О. Альтернатива стереотипам // Вестник высшей школы. – 1988. - №6. – С. 21.
4. Караваев Ж.А. Активизация познавательной деятельности учащихся в условиях применения компьютерной технологии обучения: Дисс... доктора пед. Наук. – Алматы, 1994. -314 с.
5. Кваша В. Только один способ управления эффективен // Народное образование. – 1997. - №1. – С. 4-11.
6. Лейбовская Н.А. Педагогические факторы интенсификации учебного процесса в высшей школе (на материале обучения иностранным языкам в техническом вузе): Автореф. Дисс... канд. пед. наук. – М., 1985. – 16 с.
7. Світові інновації [Електронний ресурс] // The Economist. – Режим доступу до журналу: www.innovations.com.ua